

- A. Deze nota is in overleg met de volgende disciplines geconcipieerd:
Veiligheid & Leefbaarheid, Communicatie
- B. Er is wel overeenstemming
- C. Er heeft overleg plaatsgevonden met weth. Damsma en de burgemeester

KORTE INHOUD (GELIJKDUIDEND AAN VOORBLAD)

Preventie- en Handhavingsplan Jeugd, Alcohol & Omgeving 2015-2019

1. Aanleiding.

In het kader van de decentralisatie van overheidstaken ligt preventie en handhaving van de Drank-en Horecawet (DHW) sinds 2013 bij de gemeenten. Per 1 januari 2014 is, via een nieuwe wijziging in de DHW, de leeftijdsgrens voor het kopen en in bezit hebben (in publieke ruimten) van licht alcoholische dranken verhoogd naar 18 jaar. De DHW verplicht gemeenten in 2014 een Preventie- en Handhavingsplan (PenH-plan) door de raad te laten vaststellen, voor de periode van 2015 tot 2019. Het PenH-plan richt zich op jongeren onder de 18 jaar en de leefomgeving van de jongeren: ouders, beroepsopvoeders, scholen en leefomgeving waar alcohol verkregen wordt.

In opdracht van het Zuid-Limburgse Veiligheidsbestuur en het bestuur van de GGDzI is een stuurgroep "Jeugd, Alcohol & Omgeving" ingesteld. Deze stuurgroep heeft de opdracht om regionaal en integraal beleid te ontwikkelen om te stimuleren dat Zuid-Limburgse jongeren op latere leeftijd beginnen met alcohol drinken. De gemeenten in de drie subregio's hebben besloten hierin per subregio gezamenlijk op te trekken.

Een subregionale ambtelijke werkgroep Maastricht Heuvelland (ambtenaren publieke gezondheid, jeugd, regelgeving/ handhaving) heeft het PenHplan opgesteld. Iedere gemeente in Maastricht Heuvelland brengt ditzelfde PenH-plan in de gemeenteraad, als bijlage bij de college- en raadsnota. Iedere gemeente in Maastricht Heuvelland legt dezelfde beslispunten voor aan college en raad.

2. Relatie met bestaand beleid.

De wetgever vraagt van gemeenten om in het PenH-plan een nadrukkelijke verbinding te leggen tussen preventieve taken vanuit het gemeentelijk gezondheidsbeleid en taken vanuit het gemeentelijk handhavingsbeleid.

Voor een effectieve alcoholpreventie is integraal beleid nodig. Dit betekent dat de gemeente beleid ontwikkelt dat inspeelt op verschillende factoren die het alcoholgebruik beïnvloeden. Veel factoren zijn niet direct te beïnvloeden vanuit gezondheidsbeleid of regelgeving m.b.t. toezicht op het alcoholbeleid, maar vereisen maatregelen op andere gemeentelijke beleidsgebieden, zoals openbare orde en veiligheid, verkeersveiligheid, onderwijs, jeugd, sport, horeca- en terrasbeleid, verenigingen, evenementen en toerisme.

In de komende twee jaren worden relevante beleidsvelden en externe partners betrokken bij de verdere ontwikkeling en met name bij de uitvoering van het PenH-plan. Dit versterkt de ambitie van het PenH-plan om de inzet op preventie te versterken. Voorbeelden van relevantie beleidsvelden en

externe partners zijn: HALT, leerplichtambtenaren, ondernemers, (woordvoerders van) jongeren en ouders, verenigingen en scholen.

Op basis van dit, door de gemeenteraad vast te stellen, PenH-plan stelt iedere gemeente een preventie- en handhavingsprogramma op, dat is gebaseerd op de interventiestrategie en op (jaarlijks) uitgevoerde risicoanalyses. Tot nu toe bevatte dit uitvoeringsprogramma alleen handhavingsactiviteiten. In het PenH-plan is vastgelegd dat in het uitvoeringsprogramma ook de geplande preventie-activiteiten worden vastgelegd.

Het preventie- en handhavingsprogramma wordt, zoals gebruikelijk, voorgelegd aan het college ter vaststelling. De bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het PenH-plan en het preventie- en handhavingsprogramma liggen bij de burgemeester (Openbare orde en Veiligheid) en de portefeuillehouder Publieke Gezondheid.

De Wet publieke gezondheid verplicht gemeenten om vanaf 2019 het PenH-plan onderdeel te maken van het gemeentelijk gezondheidsbeleid. In de regionale nota gezondheidsbeleid Zuid-Limburg 2012-2015 'Een gezonde koers voor Zuid-Limburg' hebben de 18 Zuid-Limburgse gemeenten de volgende doelstellingen geformuleerd ten aanzien van alcoholgebruik:

- Verhoging van de beginleeftijd waarop jongeren beginnen met alcohol drinken.
- Bevordering van een integrale ketenaanpak rondom alcoholpreventie bij jongeren.

3. Gewenst beleid en mogelijke opties.

Wat willen we bereiken

De beschikbaarheid van alcohol is een belangrijke voorspeller van alcoholgebruik onder jongeren. Als jongeren aan drank willen komen is dat relatief gemakkelijk in Nederland. In opdracht van de gemeente Maastricht is in april 2013 een nalevingsonderzoek uitgevoerd door bureau NUCHTER. Met behulp van zogenaamd "mystery-shopping" zijn bij 88 locaties in Maastricht door 15-jarigen aankoop-pogingen gedaan van zwak-alcoholische drank. De locaties waren: cafetaria, horeca, slijterijen, sportkantines en supermarkten. Iedere locatie is 2 maal bezocht. Slechts in gemiddeld 19% van de gevallen werd er gevraagd naar een ID en is er geen alcohol verkocht. In totaal zijn 176 aankoop-pogingen gedaan en werd er 143 keer onwettig alcohol verkocht aan 15-jarigen (leeftijdsgrens voor alcohol 16 jaar in 2013).

Uit onderzoek van de GGD blijkt dat jongeren onder de 16 jaar in Zuid-Limburg alcohol vooral verkrijgen via familie en/of vrienden (sociale beschikbaarheid) en dat in mindere mate de alcohol ook daadwerkelijk door de jongeren zelf wordt gekocht (commerciële beschikbaarheid). Van de 13-14-jarigen verkrijgt 7% de alcohol via commerciële kanalen, 24% via sociale kanalen en 6% via beide kanalen. Eigenlijk alle 13-14-jarigen die de alcohol zelf kopen via commerciële kanalen (café of sportvereniging) verkrijgen de alcohol ook via familie en/of vrienden (Jongerenmonitor GGD Zuid Limburg, 2013).

Via onderstaande instrumenten meten we of doelstellingen in het PenH-plan, over alcoholgebruik onder jongeren, de tolerantie van de omgeving, de naleving van verkoopkanalen, worden gehaald:

- In 2015 en in 2018 via sub-regionaal nalevingsonderzoek DHW bij commerciële verkoopkanalen (nalevingsonderzoek 2013 in Maastricht is nulmeting).
- In 2017 via jeugdmonitor GGDZl over alcoholgebruik en houding van ouders t.o.v. alcoholgebruik van hun kind (2013 is nulmeting).

Doelstellingen PenH-plan voor de periode van 2015 – 2019:

1. In 2019 is de begin leeftijd van jongeren en hun eerste glas alcohol verhoogd naar 14 jaar (in 2013 lag dit op 11,1 jaar).
2. In 2019 is het binge drinken (de afgelopen 4 weken 6 of meer glazen binnen twee uur drinken) onder jongeren gedaald (nulmeting is 2013):
13 jarigen (10,8% naar 5%) 14 jarigen (19,0% naar 10%)
15 jarigen (32,5% naar 20%) 16 jarigen (55,4% naar 40%)
3. In 2019 is het aantal jonge mensen onder de 18 jaar dat het afgelopen jaar is opgenomen met een alcoholintoxicatie gedaald. Het streven is een daling van 30% jonger dan 16 jaar in 2013 naar 15% jonger dan 16 jaar in 2019.
4. In 2019 is de sociale beschikbaarheid van alcohol (het verstrekken van alcohol door ouders, vrienden en familie) gehalveerd ten opzichte van 2013.
13-14 jarigen 24% -> 10%
15-16 jarigen 53% -> 25%
5. In 2019 is het aantal ouders dat jongeren tot 18 jaar toestaat om thuis te drinken gedaald, van 17% naar 10%.
6. De naleving van de leeftijdsgrens 18 jaar via commerciële verkoopkanalen is in 2019 minimaal 50% (nulmeting is nalevingsonderzoek van 2013).

Supermarkten: naleving gestegen van 29% in 2013 naar 70% in 2019

Slijterijen: naleving gestegen van 42% in 2013 naar 70% in 2019

Sportkantines: naleving gestegen van 15% in 2013 naar 50% in 2019

Horeca: naleving gestegen van 12% in 2013 naar 50% in 2019

Cafeteria's: naleving gestegen van 0,5% in 2013 naar 50% in 2019

Nb. De hier genoemde percentages zijn opgenomen in het PenH-plan en gelden dus voor alle gemeenten in Maastricht Heuvelland. Omdat de Heuvellandgemeenten, anders dan Maastricht, nog niet beschikken over een nulmeting is voor deze percentages gekozen. De gemeenten Maastricht Heuvelland zullen de opdracht verstrekken om in 2015 een subregio breed nalevingsonderzoek 'leeftijdsgrenzen' uit te voeren. De resultaten van dit onderzoek en de resultaten van de Jongerenmonitor die in 2016 beschikbaar zijn, worden gebruikt om in een tussentijdse evaluatie in 2016 kritisch te kijken naar de haalbaarheid van de geformuleerde doelstellingen en om de ingezette acties op effectiviteit en uitvoerbaarheid te toetsen en waar nodig bij te stellen.

Hoe gaan we dit doen

Alcoholgebruik is altijd een resultaat is van een combinatie van factoren: de persoon, zijn sociale omgeving, aanbod van drank, het overheidsbeleid. Daarom is een integrale aanpak nodig van regelgeving, handhaving en bewustwording/ preventie.

- Preventie en regelgeving over alcoholgebruik onder jongeren wordt vast onderdeel van de lokale (Maastricht Heuvelland) uitvoeringsprogramma's preventie en handhaving.
- Toewerken naar een regionale (Zuid Limburg) pool toezichthouders DHW. In de ROIT-convenant zijn hierover door de bestuurders in Zuid Limburg afspraken gemaakt.
- Toewerken naar uniformiteit in sanctiebeleid bij handhaving in de regio Zuid Limburg.

- Hanteren van zoveel mogelijk dezelfde alcoholmatigende regels in verordeningen en gemeentelijk beleid.
- Aanmoedigen van initiatieven waarbij alcoholvrije drankjes vast onderdeel uitmaken van het dranken-assortiment.
- Aanmoedigen van initiatieven die horecagelegenheden toegankelijk maken voor jongeren onder de 18 jaar.
- Oppakken van effectieve acties om de bewustwording bij ouders te vergroten over de schadelijke gevolgen van alcohol en hen te helpen bij het stellen van regels voor hun kind.
- Toewerken naar alcohol- en rookvrije scholen voor voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs.
- De subregionale werkgroep blijft voortbestaan met een bestuurlijke opdracht, via de afzonderlijke colleges.

4. Duurzaamheid en gezondheid.

In puberjaren veel drinken in korte tijd kan de ontwikkeling van het brein remmen en verhoogt met een viervoud de kans op problematisch drinken op latere leeftijd. Er is een causaal verband tussen alcoholgebruik op 16 jarige leeftijd en agressief gedrag vijf tot tien jaar later. Overmatig alcoholgebruik vergroot de kans op verkeersongevallen, letselschade, geweld, spijbelen, vroegtijdig schoolverlaten en vergroot de kans op seksueel geweld (slachtoffer en dader) en onveilig vrijen.

5. Personeel & Organisatie.

Niet van toepassing.

6. Informatie en automatisering.

Niet van toepassing.

7. (Duurzame) aanbestedingen.

Niet van toepassing.

8. Beheersparagraaf IBOR.

Niet van toepassing

9. Financiën

Maastricht is centrumgemeente voor Maastricht Heuvelland voor beleid en opdrachtverstrekking inzake verslavingspreventie.

Voor 2014 bedraagt het totaal subregionaal budget voor preventieactiviteiten voor Maastricht Heuvelland 285.920 euro. Hiervoor zijn preventie-uren en producten ingekocht bij Mondriaan. Dit budget is niet alleen bedoeld voor alcoholpreventie maar voor verslavingspreventie breed.

Voor 2015 wordt de beschikking afgegeven in november 2014. Naar verwachting zal het budget niet veel afwijken van 2014.

In 2014 en 2015 is 140.710,= als extra budget beschikbaar voor preventie-activiteiten in het kader van DHW/ NIX18 voor Maastricht Heuvelland. Onder andere het regionaal nalevingsonderzoek in 2015, dat de naleving van de Drank- en Horecawet leeftijdsgrenzen meet bij alcoholverstrekkers, zal hieruit worden gefinancierd. Het nalevingsonderzoek in 2018 wordt gefinancierd uit het reguliere budget voor (alcohol)preventie voor de subregio.

Iedere gemeente in Maastricht Heuvelland zet eigen financiering in voor regelgeving en handhaving.

Het bedrag dat hiervoor staat neemt iedere gemeente op in het lokale preventie- en handhavings uitvoeringsprogramma.

Derhalve worden geen extra financiële middelen gevraagd.

10. Voorstel.

1. De subregionale ambtelijke werkgroep “Jeugd, Alcohol & Omgeving Maastricht Heuvelland” krijgt voor de periode 2015-2019 de volgende opdracht:
 - Zorg dat de afspraken die in het PenH-plan staan en door raad zijn vast-gesteld, worden uitgevoerd of uitgewerkt in lokale en/of subregionale acties.
 - Zie erop toe dat deze acties worden opgenomen in de lokale uitvoeringsprogramma's voor preventie- en handhaving op DHW.
 - Stem de inhoud van het PenH-plan af met het regionale gezondheidsbeleid en met het Regionaal Overleg Integraal Toezicht (ROIT).
 - Evalueer in 2018 het PenH-plan en informeer de bevindingen aan de raad.
 - Wissel goede praktijkvoorbeelden uit.
2. Preventie en regelgeving over alcoholgebruik onder jongeren wordt een vast onderdeel van de lokale uitvoeringsprogramma's handhaving
3. Akkoord te gaan met bijgaand raadsstuk en dit aan de raad aan te bieden ter behandeling in de raadsvergadering van 25 november aanstaande.

11. Vervolg / Planning.

Het PenH-plan wordt 25 november voorgelegd aan de gemeenteraad.

De subregionale ambtelijke werkgroep “Jeugd, Alcohol & Omgeving Maastricht Heuvelland” krijgt voor de periode 2015-2019 de opdracht om ervoor te zorgen en erop toe te zien dat de afspraken en acties die in het PenH-plan staan worden nagekomen en uitgevoerd.

In 2018 wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de tussentijdse resultaten.